

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044) 251-62-62, (044) 251-62-66

E-mail: sl.dilovod@amcu.gov.ua, сайт: amcu.gov.ua, код згідно ЄДРПОУ 00032767

№ _____

На № _____ від _____

Комітет Верховної Ради України
з питань економічного розвитку

*Про розгляд законопроектів
№ 13227, № 13227-1, № 13227-2, № 13227-3*

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) відповідно до частини третьої статті 20¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у межах компетенції опрацював зареєстровані у Верховній Раді України проекти Законів України:

«Про ринок деревини», внесений народними депутатами Корнієнком О. С., Арахамією Д. Г. та ін. (реєстр. № 13227 від 29.04.2025) (далі – законопроект № 13227);

«Про ринок деревини», внесений народними депутатами Матусевичем О. Б., Марчуком І. П. та ін. (реєстр. № 13227-1 від 12.05.2025) (далі – законопроект № 13227-1);

«Про ринок деревини», внесений народними депутатами Ковальчуком О. В., Бондаренком О. В. (реєстр. № 13227-3 від 16.05.2025) (далі разом – Законопроекти);

«Про ринок деревини», внесений народними депутатами Тимошенко Ю. В., Крульком І. І. та ін. (реєстр. № 13227-2 від 16.05.2025) (далі – Законопроект № 13227-2) та повідомляє про таке.

Метою зазначених законопроектів є комплексне нормативно-правове врегулювання правовідносин, пов'язаних з обігом, купівлею-продажем деревини, операціями з деревиною, спрямованих на розвиток ринкових відносин у лісопромисловому комплексі, для забезпечення деревиною суб'єктів господарювання, які провадять діяльність із переробки деревини на принципах добросовісної конкуренції та за умови запобігання знелісненню, знищенню лісів та заповідянню їм шкоди.

І. Частиною першою статті 13 Законопроектів передбачається, що організатором біржових торгів на ринку деревини є товарна біржа, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з організації торгівлі продукцією на товарних біржах та/або ліцензію на провадження діяльності з організації укладання деривативних контрактів на товарних біржах, що видається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та відповідає вимогам, встановленим цим Законом.

Водночас частиною другою статті 13 Законопроектів визначається, що набуття товарною біржою статусу організатора біржових торгів на ринку деревини здійснюється за результатами конкурсу, який проводить конкурсна комісія.

Правові умови створення та функціонування товарних бірж на території України як організованих товарних ринків, а також заходи щодо протидії зловживанням на організованих товарних ринках визначає Закон України «Про товарні біржі».

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат:

3FAA9288358EC003040000002B6B3700FAAFC100

Підписувач: Кириленко Павло Олександрович

Дійсний з: 13.09.2023 0:00:00 по 12.09.2025 23:59:59

Антимонопольний комітет України

№ 300-29.1/01-7446є від 08.07.2025

Діяльність товарних бірж регулюється Законом України «Про товарні біржі» та нормативно-правовими актами, прийнятими на виконання цього Закону, а також іншими актами законодавства щодо товарних бірж.

При цьому передбачено випадки непоширення дії Закону України «Про товарні біржі» на певну діяльність, серед якої відсутня діяльність на ринку деревини.

Частиною другою статті 3 зазначеного Закону передбачено, що юридична особа набуває статусу товарної біржі та отримує право на провадження діяльності з організації торгівлі продукцією на товарних біржах та/або діяльності з організації укладання деривативних контрактів на товарних біржах з дня отримання відповідної ліцензії.

У зв'язку із цим запропоновані Законопроектами додаткові вимоги у вигляді конкурсного відбору організаторів біржових торгів як подвійної умови вступу на ринок, за відсутності підстав, належного та достатнього обґрунтування, можуть призвести до негативних наслідків для конкуренції.

Крім того, пропонуємо узгодити між собою визначення терміна «організатор біржових торгів на ринку деревини», яке пропонується зазначити в пункті 7 частини першої статті 1 та в частині першій статті 13 Законопроектів.

II. Разом із тим частиною дев'ятою статті 20 законопроекту № 13227 та законопроекту № 13227-1 передбачено, що Уповноважений державний орган (центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства) може прийняти рішення про виключення з Переліку авторизованих інформаційних агентів організатора біржових торгів на ринку деревини або клірингової установи, яка уклала договір про здійснення клірингу з організатором біржових торгів на ринку деревини, за наявності хоча б однієї з передбачених у ній підстав.

Водночас у зазначених законопроектах не визначено випадків, у яких Уповноважений державний орган приймає рішення про виключення з Переліку авторизованих інформаційних агентів організатора біржових торгів на ринку деревини або клірингової установи, яка уклала договір про здійснення клірингу з організатором біржових торгів на ринку деревини, а в яких – не приймає.

Враховуючи наведене, зазначаємо, що прийняття законопроекту № 13227 та законопроекту № 13227-1 у запропонованій редакції може створювати умови для надання Уповноваженим державним органом переваг окремим авторизованим інформаційним агентам, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

III. Відповідно до абзацу двадцять четвертого частини першої статті 1 Законопроекту № 13227-2 *організатор електронного аукціону (далі – організатор) – власник лісу або постійний лісокористувач, який здійснює заготівлю деревини на території України та організовує її продаж.*

Так, відповідно до частини шостої статті 10 Законопроекту № 13227-2 порядком продажу деревини також регулюється право організатора у виключних випадках, перелік яких встановлюється порядком, встановлювати додаткові вимоги до покупців лота, а також критерії встановлення таких вимог.

При цьому текст Законопроекту № 13227-2 не містить положень щодо суб'єкта правотворчої діяльності, уповноваженого на розробку та затвердження нормативно-правового акта, яким визначатиметься порядок продажу деревини, перелік випадків встановлення організатором вимог до покупців лота, основні та додаткові вимоги організатора до покупців, критерії їх встановлення.

У сукупності та в кожному окремому випадку відсутність відповідної інформації в Законопроекті № 13227-2 *створює правову невизначеність та умови для можливого застосування організатором різних вимог до покупців лота, наслідком чого може бути надання переваг окремим покупцям та ущемлення інтересів інших покупців, що, у свою чергу, може містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.*

Відсутність вичерпного переліку випадків встановлення організатором вимог до покупців, вимог організатора до покупців, а також критеріїв установлення таких вимог може призвести до виникнення різних (суб'єктивних) підходів з боку організатора під час укладення договорів купівлі-продажу деревини, встановлення організатором аукціону для покупців вимог, які можуть бути різними для різних контрагентів, що, у свою чергу, може призвести до необґрунтованої відмови заявникам у доступі до участі в аукціоні та створити умови, за яких організатор може застосовувати різні умови до рівнозначних угод із суб'єктами господарювання без об'єктивно виправданих на те причин, наслідком чого може бути недопущення, усунення чи обмеження конкуренції на ринку деревини.

IV. Абзацом двадцять п'ятим частини першої статті 1 Законопроекту № 13227-2 визначено, що оферта – розміщена на лісовому порталі пропозиція укласти договір купівлі-продажу деревини. Відповідно до частини другої статті 13 Законопроекту № 13227-2 оферта серед істотних умов повинна містити інформацію про обсяг та розмірно-якісні характеристики деревини, групи діаметрів *тощо*.

Отже, відсутність у Законопроекті № 13227-2 вичерпного переліку істотних умов оферти, які встановлюються власниками лісів і постійними лісокористувачами, беручи до уваги те, що в разі недосагнення згоди щодо істотних умов оферти договір купівлі-продажу деревини не може вважатись укладеним, може призвести до порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

V. Частиною першою статті 1 Законопроекту № 13227-2 пропонується визначити, зокрема, таке:

адміністратор електронної торгової системи – юридична особа, визначена Кабінетом Міністрів України за пропозицією центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища (абзац другий);

електронна торгова система (ЕТС) – дворівнева інформаційно-телекомунікаційна система, що включає центральну базу даних та електронні майданчики, які взаємодіють з центральною базою даних через інтерфейс програмування додатків такої центральної бази даних. ЕТС забезпечує можливість створення, розміщення, оприлюднення та обміну інформацією і документами в електронному вигляді, необхідними для проведення електронного аукціону (абзац восьмий).

Попри те, що в Законопроекті № 13227-2 визначається лише адміністратор ЕТС, відсутність конкурентної процедури його призначення фактично призводить до закріплення однієї конкретної ЕТС, що створює ризики для конкуренції.

Так, закріплення в Законопроекті № 13227-2 за відсутності належного обґрунтування та достатніх підстав здійснення реалізації активів у ЕТС, визначеній не за конкурентною процедурою, передбачає зміну об'єктивно існуючих факторів, які обумовлюють (визначають) інтенсивність конкуренції, можливості суб'єктів господарювання конкурувати між собою та монополізацію ринку¹.

¹Згідно з абзацом восьмим статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» монополізація – досягнення суб'єктом господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку товару, підтримання або посилення цього становища.

За наявною в Комітеті інформацією, такою ЕТС є електронна торгова система Prozorro.Продажі, а її адміністратором – акціонерне товариство «Прозорро.Продажі» (далі – Товариство).

Внаслідок змін у стані конкуренції створюються більш сприятливі умови конкуренції для Товариства, проте для інших суб'єктів господарювання ці умови залишаються незмінними, відповідно, Товариство здобуватиме переваги в конкуренції над іншими суб'єктами господарювання не завдяки власним досягненням. Як наслідок існуватиме ризик порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема, у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

Звертаємо увагу, що Комітет уже аналізував становище Товариства на ринку надання послуги доступу операторів авторизованих електронних майданчиків до електронної торгової системи, з використанням якої передбачено проведення аукціонів / торгів за нормативно визначеними напрямками, і його дії на предмет зловживання монопольним становищем, за результатами чого прийняв рішення від 26.10.2023 № 303-р².

Частиною третьою статті 42 Конституції України передбачено, що держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом.

Відповідно до абзацу четвертого статті 4 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Комітет буде своєю діяльністю, зокрема, на принципі захисту конкуренції на засадах рівності фізичних та юридичних осіб перед законом та пріоритету прав споживачів.

Згідно з абзацом третім статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання *мають можливість вибирати* між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

З огляду на це та з метою недопущення негативних наслідків для конкуренції пропонуємо навести обґрунтування необхідності передбачення в Законопроекті № 13227-2 реалізації активів саме в ЕТС або розглянути можливість її визначення на конкурентних засадах.

Враховуючи зазначене, Законопроекти та Законопроект № 13227-2 потребують доопрацювання з урахуванням наданих зауважень та пропозицій, оскільки їх положення в разі прийняття та подальшої реалізації можуть призвести до виникнення ситуацій, за яких конкуренція на ринку деревини буде недопущена, усунена чи обмежена.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО

Ірина Мороз 251 60 06
moroz_i@amcu.gov.ua

²<https://amcu.gov.ua/npas/pro-zakritttya-provazhennya-u-spravi-130-261352-22>